

BRONIENIE (33) *sb n*

-enie (32); -ęnie (1) *MurzHist*.

-on- (6), -ón- (4); -on- *OrzJan*; -ón- *Strum, SarnStat*; -on- : -ón- *Mącz* (5 : 2); pierwsze e jasne, końcowe z tekstów nie oznaczających é.

sg *N* bronieni(e) (5), ◇ *G* bronieniã (15). ◇ *D* bronieniu (6). ◇ *A* bronieni(e) (2). ◇ *L* bronieniu (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde bez cytatu.

1. *Odpieranie napaści, zbrojna walka obronna; defensio* *Modrz* (18) : Włóż miecz w nożny/ botz nie iest teraz czas bronieniã/ ale przyśllęgo odkupieniã. *OpecŻyw* 106v; *BielKron* 229v; y także káždému wolno będzie domów y máiętności śwych od nich [ludzi najazdy i gwałty czyniących] bronić. A o głowy/ któreby z nich w tym brónieniu poległy/ [...] prawem żaden/ także ani o łzkody pociągąc będzie mógł. *SarnStat* 439.

bronienie czego (10): *MurzHist* S; *Mącz* 338c; o kofzách/ páwężách/ o dżiałách y wżelákiesy tákowey śtrzelbie/ ábo do bronienia/ ábo też ielli potrzebá do dobywánia miał potrzebnych [*de pluteis, vineis, tormentis omnis generis vel propugnandae, vel si necesse sit, oppugnandae civitati necessariis* *Modrz*] *ModrzBaz* 115v; *StryjKron* 737; *OrzJan* 29. *Cf Wyrażenie.*

Wyrażenie: »bronienie rzeczypospolitej« (5): śláchecki łtan wżytek ciężar bronienia Rzeczypospolitey [*reipublicae defendendae* *Modrz*] ná łobie nośi. *ModrzBaz* 110v; á co rozumiesz przyśtoi czynić ludziom świetłkim? ktorym bronienie Rzeczypospolitey [*defensio reipublicae* *Modrz*] właśnie należy *ModrzBaz* 122, 108, 118v, 124.

a. *Odpieranie zarzutów w sądzie, obrona słowna; patrocinium* *Mącz, Cn*; *advocatio, actus advocandi* *Mącz*; *defensio, defensio criminis (innocentiae), propugnatio dignitatis* *Cn* (5) : *GroicPorz* t2; *Patrocinium, Omowá, Bronienie* *Mącz* 283d.

bronienie czego (3): *Syndicus, Vřtáwiony procurator* póspółłtwá którego ku śprawowánium rzeczy ych/ ták ku bronieniu yáko y dochodzeniu czego *Mącz* 437a. *Cf Wyrażenie.*

Wyrażenia »bronienie rzeczy« (2): *Invocare advocatum ad causam defendendam, Wziąć prokuratora* [!] ku bronieniu rzeczy. *Mącz* 504d, 504d.

2. *Ochrona, zabezpieczanie przed niebezpieczeństwem lub krzywdą; ochrona, opieka; tuitio* *Mącz, Cn*; *tutamentum* *Mącz* (14) : *Tutamentum, Bronienie/ łzczycenie/ opiekuństwo.* *Mącz* 467d; *Strum* L2.

bronienie kogo, czego (10): O bronieniu Gránic. Śláchtá winna bronić granic od wřkokow nieprzyacielskich śwym kofztem *UstPraw* D3; *Mącz* 468a; ták iáko *Burmíłtrz* w *Rádzye* ma zlecenie pytánia/ y zbieránia podpomożenia/ thákże też vřtaw y práwá bronienia *RejPosRozpr* c3v; kto śláchectwe^m ábo możliwościá wiele może/ niech zwierzchnoś y možnoś śwą obráca na bronienie niewinnych á pokornych. [*innocentibus et humilibus tuendis* *Modrz*] *ModrzBaz* 68v, 23v, 96v, 120, 133v; *PaprUp* I2; ná mieyřcu Bożym záłiada/ ku karánium złych/ á bronieniu niewinnych y pobożnych *Phil* L3.

bronienie od czego (2): *BielKron* 339; *Stárfzi* obráni niech naprzod przyśięę vczynią/ że w mieśćie/ w bronieniu od ogniá/ y od káždey infzey niełżeęśliwey przygody będą wierni y pilni. [*se in urbe ab igne et quovis casu infoelici tuenda fideles et diligentes fore* *Modrz*] *ModrzBaz* 84.

3. *Zakazywanie, utrudnianie* (1) :

Szereg: »zakazanie i bronienie«: y to bluźnienie [*nowochrzczeńcy*] rozmnażaią iáko chcą/ bez żadnego zákazánia y bronienia. *SkarKazSej* 703a.

Synonimy: 1. *obrona*; 1.a. *omowa*; 2. *opiekuństwo*, *szczycenie*; 3. *zakazanie*.

Cf **BRONIĆ**

KK